

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

מה שאיר אחריי? סיפורו של חוני המעגל ועץ החרוב

רציונל:

מה השאירו לנו אבותינו ומה החותם שאנו נשאיר על סביבתנו? האם התרומה והעשייה שלנו צריכות להיות בטווח הקצר או הארוך? מי ייהנה מפירות מאמצינו?

אחת ה'ה מהלך בדרך, ראה אדם אחד שהוא נוטע חרוב.
אמר לו: זה לכמה שנים טוען פירות?
אמר לו: לשבעים שנה.
אמר לו: כלום ברי לך שתחיה שבעים שנה, ותאכל ממנו?
אמר לו: אני מצאתי את העולם בחרובים; כשם שנטעו אבותי לי כה אטע אני לבני.
ישב חוני לאכל, נפלה עליו שנה ונתנמנם. עלה צוק והקיף עליו ונתפסה מן העין וישן שבעים שנה.

כשנעצר ראהו לאדם אחד שהוא מלקט מאותו חרוב.
אמר לו: אתה הוא שנטעתו?
אמר לו: אבי אבא.
אמר: ודאי מנמנם הייתי שבעים שנה".

מן האגדה

דיון:

- האם אנו יודעים להצביע היום על פירות עץ החרוב אשר הושארו לנו על ידי הדורות הקודמים? כלומר, האם אנו יודעים לומר מה קיבלנו מאבותינו?
- אילו נטיעות ראוי שנעשה אנו, או בני דורנו, כחברה, עבור הדורות הבאים?
- האם אנו עושים זאת כיום? אם כן, באילו תחומים?
- האם ישנם "פירות" שלא ראוי שנשאיר לדורות הבאים? אם כן, מדוע?
- מהו תחום האחראיות של כל אחד מאיתנו – כלומר, האם על האדם לטעת עבור עצמו, משפחתו, או האם עליו גם לטעת עבור השכונה שבה הוא מתגורר, עבור החברה שבה הוא חי?

אמר רבן יוחנן בן זכאי:

"אם הייתה נטיעה בתוך ירך, ויאמרו לך: הרי לך המשיח.
בוא ונטע את הנטיעה, ואחר כך צא והקבילו."

אבות דרבי נתן, לא

דיון:

- מהו הכוח של הנטיעה בעיני חז"ל?
- האם הנטיעה מביאה את המשיח או המשיח מביא את הנטיעה?
- מה מסמל המשיח בקטע זה? האם ייתכן כי הוא מסמל סוגים שונים של פירות שיכולים לצמוח מן הנטיעה?
- האם בעזרת הנטיעה יש בכוחנו ליצור שינוי משמעותי כלשהו? אם כן, באילו תחומים?

היה לי חבר, היה לי אח / מילים: יורם טהרלב

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

"במקום שאליו אני הולך היו רבים כבר לפני
השאירו שביל, השאירו עץ, השאירו אבן לרגלי.
ומה אני אשאיר אחרי
האם אשאיר איזה דבר?"

לכל מילות השיר, היכנסו לקישור <https://did.li/heTIC>

דיון:

- האם ישנם דברים שאנו משאירים בהווה, לחברים שלנו, למשפחה שלנו, למי שנמצא כאן איתנו, ולא רק לדורות הבאים?
- האם לא להשאיר שום דבר בכלל זו אפשרות? האם, כמאמר השיר, "אני נזהר שלא לשבור, אני נזהר שלא לדרוך", מספיק לא להרוס את הסביבה שלי, או שמא אני חייב להשאיר דבר מה אחריי?
- האם להשאיר משהו זה תמיד דבר טוב? האם לעיתים זה גובל בהשחתה של הטבע?
- האם מוטב להשאיר את הטבע כפי שהוא ולא לדרוך בו? ולא לשנותו?
- באיזו מידה נועד הטבע לשרת את האדם? ובאיזו מידה מחויב האדם לשמר את הטבע?

"מי שמשלה את עצמו שיש אבות מתים, חי באשליה מטורפת ומטופשת. אבותינו חיים בנו הרבה יותר לאחר מותם מאשר לפני מותם. לפני מותם אנחנו יכולים להתמודד איתם, להתווכח איתם ולהתנגד להם. אחרי מותם הם הופנמו לתוכנו. ואנחנו שונאים את ההתנהגות שלנו שהיא התנהגותם הכפויה עלינו מבפנים, ואנחנו שונאים את עצמנו לעתים הן משום שאנחנו דומים להם והן משום שאנחנו שונים מהם. זוהי חוויה פסיכולוגית אוניברסאלית, לא רק ישראלית. כשיש פער בין האבות, בין אבות בעלי עוצמות גדולות שעשו מפעלים גדולים, ואנחנו איננו יכולים להגיע לממדיהם ולמידותיהם, בבחינת ראשונים כבני אדם ואנחנו כחגבים, מבטאים הסופרים תחושת סירוס לעומת העוצמה הלאיוסית (עוצמת מלכים) של האבות.

מתוך ריאיון עם גרשון שקד, יונה הדרי-רמג', בתוך: עושים חושבים

דיון:

- מה מנסה גרשון שקד לספר לנו על הכוח שלנו להעביר הלאה לדורות הבאים? האם לדעתכם נוכל להעביר לבנינו את כל מה שקיבלנו מאבותינו?
- האם אנו מרגישים ביומיום את כובד האחריות שהועברה אלינו? האם אנו רוצים לשאת אותה, מסכימים איתה?

כתבו בעיגולים מהם הפירות אשר הייתם רוצים, באופן פרטי או כחברה, להשאיר לדורות שיבואו אחריכם. אתם מוזמנים למלא רעיונות, ערכים, חפצים, מסורות וכל דבר אחר העולה על דעתכם.

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

